Zapomniane słowa: POSTACIANKA

Marcelina Jarnuszkiewicz

Wiecie lub chociaż domyślacie się, kto to taki lub co to takiego POSTACIANKA?
Formant -anka tworzył przede wszystkim nazwy żeńskie i nazwiska córek od nazw i nazwisk męskich zakończonych na -a oraz na tematyczne -g lub -h (starosta – starościanka, hrabia – hrabianka, Sapieha – Sapieżanka, Bałdyga – Bałdyżanka). Ale nie tylko. Tworzył również nazwy rezultatów czynności od czasowników (dłubać – dłubanka, pogadać – pogadanka, obiecać – obiecanka), a także wiele innych. Jakie znaczenie ma zatem – czy może mieć – rzeczownik POSTACIANKA? Słowem, od którego powstała POSTACIANKA, jest rzeczownik POSTAĆ o kilku znaczeniach: ‘forma, wygląd, kształt, osoba’. W pierwszych tłumaczeniach Biblii wyraz POSTAĆ był również odpowiednikiem takich słów, jak ród czy pokolenie. W gwarach i dialektach wschodnich mówiono również POSTAĆ o żeńcach ustawionych w polu w odpowiednim szyku – tak, by zacząć żąć zboże. I od tego znaczenia POSTACI pochodzi POSTACIANKA (zwana też POSTATNICĄ) – przodownica w takim szyku żniwnym, pełniąca bardzo odpowiedzialną funkcję, bo pilnująca utrzymania linii i szyku POSTACI.